

Onderwerp

Statenmededeling kwartaalverslag expertgroep Reset grote grazers Oostvaardersplassen tweede kwartaal 2019

Kern mededeling:

De expertgroep Reset grote grazers Oostvaardersplassen heeft het tweede kwartaalverslag uitgebracht over de reset van de grote grazers in de Oostvaardersplassen. In het verslag wordt ingegaan op de werkzaamheden en adviezen van de expertgroep met betrekking tot het afschot van de edelherten, de herplaatsing van de konikpaarden en de effecten op het N2000-gebied. De expertgroep constateert dat de reset van de grote grazers in het tweede kwartaal goed is verlopen.

Mededeling:

Gedeputeerde Staten hebben op 18 december 2018 besloten om de expertgroep reset grote grazers Oostvaardersplassen in te stellen. Aansluitend hebben Gedeputeerde Staten de leden van de expertgroep benoemd. De expertgroep is begin 2019 met haar werkzaamheden gestart en heeft een tweede beknopt verslag van haar werkzaamheden over april, mei en juni 2019 voor Gedeputeerde Staten opgesteld. Het verslag van de expertgroep is bijgesloten en geeft een overzicht van de uitgebrachte adviezen in het tweede kwartaal van 2019.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Kwartaalverslag expertgroep Reset grote grazers Oostvaardersplassen tweede kwartaal 2019	2448326	Ja

Registratienummer

2463750

Datum

27 augustus 2019

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Rijsberman, M.A.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Kwartaalverslag expertgroep tweede kwartaal 2019

1. Toelichting

Dit beknopte verslag van de expertgroep reset grote grazers geeft overzicht van de uitgebrachte adviezen in het tweede kwartaal van 2019. De expertgroep rapporteert conform de opdracht na afloop van haar werkzaamheden in 2019 aan Gedeputeerde Staten en geeft tussentijds inzicht in haar werkzaamheden op basis van deze beknopte verslagen. Dit is de tweede kwartaalrapportage van de expertgroep. De aandachtsgebieden waarop de adviezen betrekking hebben, komen voort uit het instellingsbesluit van de expertgroep:

- de maatregelen die betrekking hebben op het herplaatsen van de konikpaarden, waaronder het nemen van fysieke maatregelen in de Oostvaardersplassen, het observeren van paarden, het vangen van de paarden, het voorbereiden van transport van de paarden en het herplaatsen van paarden naar andere gebieden;
- de maatregelen die betrekking hebben op het afschot van edelherten, waaronder het nemen van fysieke maatregelen in de Oostvaardersplassen, het observeren van edelherten, het afschieten van edelherten en het aanbieden van stoffelijke resten voor consumptie of destructie;
- het volgen van de werkzaamheden in het kader van de reset grote grazers in relatie tot de voor het N2000- gebied aangewezen vogelsoorten.

2. Hoofdpunten uit de adviezen

2.1 Afschot edelherten

Het afschot van edelherten op basis van de provinciale opdracht heeft niet plaatsgevonden in het tweede kwartaal van 2019. De opdracht van de provincie schrijft voor dat er in de periode van 1 april tot 1 september geen afschot mag plaatsvinden (anders dan op basis van vroeg-reactief beheer). De expertgroep is voor wat betreft dit onderdeel van haar werkzaamheden niet aanwezig geweest in de Oostvaardersplassen, anders dan voor gesprekken om terug te kijken op de eerste periode en vooruit te kijken naar de periode van 1 september 2019.

De expertgroep heeft data uit het Fauna Registratie Systeem (FRS) geëvalueerd – in combinatie met corresponderende maandupdates – en constateert dat de geschoten dieren over het algemeen in ‘zeer goede conditie’ waren. De expertgroep heeft adviezen uitgebracht om de gegevens van het afschot en het FRS zo optimaal mogelijk te kunnen benutten. Ook heeft de expertgroep adviezen uitgebracht voor het effectiever bijhouden van de leeftijdsregistratie en de geslachtsverhouding van de populatie. Daarnaast heeft de expertgroep op basis van de gegevens uit het FRS een schatting gemaakt van de populatiestructuur en de voorjaar- en zomerstand van de populatie edelherten.

De expertgroep heeft in juni een bezoek gebracht aan het gebied en (aan de hand van de gegevens uit het FRS) adviezen uitgebracht met betrekking tot het moment van het hervatten van het afschot en de gebruikte telmethodes- en momenten. Verder heeft de expertgroep adviezen aan Staatsbosbeheer gegeven met betrekking tot het vervolgen van het afschot op 1 september en het toekomstige beheer na afloop van de reset.

2.2 Herplaatsen konikpaarden

De expertgroep heeft de veterinaire eisen van de veterinaire dienst van Wit- Rusland voor de mogelijke translocatie van de Koniks naar het Republican Reserve Nalibokski beoordeeld op uitvoerbaarheid en haalbaarheid. De expertgroep heeft op basis daarvan geadviseerd om de exporteisen van Wit- Rusland op korte termijn met de veterinaire overheidsdienst en het verantwoordelijke ministerie van Wit- Rusland te bespreken. Staatsbosbeheer heeft dit advies overgenomen. Op basis van de uitslagen van de verschillende bloedtests zal worden bepaald of de paarden door Wit- Rusland zullen worden geaccepteerd.

De expertgroep heeft een advies uitgebracht met betrekking tot het moment van herplaatsing van de koniks en adviseert dat het transport van de paarden gezien de mogelijk hoge zomerse temperaturen in Nederland en Wit-Rusland idealiter voor eind juli plaatsvindt. Echter, wanneer dit niet haalbaar is - door bijvoorbeeld niet tijdig beschikbaar zijn van de testresultaten of vertraging bij het verkrijgen van een import vergunning in Wit-Rusland – zal per week in overleg met de betrokkenen besloten moeten worden, of langer uitstel verantwoord en gewenst is. De expertgroep heeft een advies uitgebracht met betrekking tot de factoren die in ogenschouw genomen dienen te worden bij het maken van dit besluit. Uiteraard kan een transport ten allen tijde uitgesteld worden indien de temperatuur op de dag van het geplande transport te hoog is om op een verantwoorde wijze de paarden te vervoeren.

De expertgroep heeft tijdens een bezoek in april geconstateerd dat zowel de paarden in de vangweide als de loslopende paarden in de Oostvaardersplassen in prima conditie waren, ook de zogende merries en de veulens. Er waren op dat moment al een heel aantal veulens geboren. Staatsbosbeheer voerde op dat moment bij met goed hooi en drinken was voor de dieren mogelijk uit hiervoor gecreëerde drinkplaatsen. De expertgroep heeft hierover geen specifiek advies uitgebracht.

De expertgroep heeft tijdens een bezoek in juni beoordeeld hoe de testen en behandelingen van de in quarantaine staande Koniks werden uitgevoerd als voorbereiding op het komende transport naar het Republican Reserve Nalibokski in Belarus / Wit- Rusland. De expertgroep was onder de indruk van de professionaliteit en rust van de dierenarts en de kuddebeester. De paarden en veulens binnen en buiten de vangweide waren over het algemeen in goede conditie en er was volop gras aanwezig in het gebied. De hitte in deze periode is voor de paarden geen probleem, mits er voldoende water aanwezig is, wat door Staatsbosbeheer is gerealiseerd in de vorm van drinkpoelen en plastic drinkbakken.

2.3 N2000/vogels

De expertgroep evalueert de mogelijke effecten van de beheeringrepen op de N2000 doelen voor vogels in het gebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte termijn gevolgen voor vogels die b.v. door verstoring op basis van het actuele beheer kunnen ontstaan en langere termijn ontwikkelingen van de vogelstand in reactie op de gebiedsveranderingen door het uitgevoerde beheer. Voor beide trajecten is een vergelijking met de lange termijn gegevens uit de bestaande monitoring cruciaal.

De expertgroep heeft op basis van analyses van de actuele veldgegevens uit het gebied, zoals beschikbaar gesteld door Staatsbosbeheer, geconstateerd dat er geen aanwijzing is dat de beheeractiviteiten (afschot edelherten, activiteiten rondom herplaatsing konikpaarden) invloed

hebben op de aanwezigheid van rustende en foeragerend vogels in het gebied in het voorjaarsseizoen 2019. De gegevens van het broedseizoen (territoria per soort) zijn nog niet beschikbaar. Over mogelijke effecten op de dichtheid van broedvogels kunnen daarom nog geen uitspraken worden gedaan. Op dit moment zijn er echter ook geen aanwijzingen voor een negatief effect van de maatregelen op de dichtheid van broedvogels in het broedseizoen 2019.

De expertgroep bracht twee bezoeken aan het gebied, waarbij vanaf de kade gedragsobservaties zijn gedaan bij aanwezige vogels. Er zijn geen gedragsafwijkingen geconstateerd en verstoringsafstanden en reacties op verstoringsprikkels, zoals overvliegende roofvogels en onverwacht geluid, zijn overeenkomstig met observaties in andere gebieden en literatuurwaarden.

De expertgroep voert momenteel een desktop analyse uit van de beschikbare lange termijn informatie van de vogelstand om de vogelaantallen in seizoen 2019 in detail te beoordelen in het licht van jaarlijkse fluctuaties en de landelijke trends. De uitkomsten van deze analyse vormen de basis voor adviezen over een onderzoeksagenda en toekomstige monitoringinspanning.

3. Werkzaamheden expertgroep

De expertgroep heeft in het tweede kwartaal van 2019 twee bijeenkomsten gehad. Verder zijn de leden van de expertgroep op veldbezoek geweest in de Oostvaardersplassen. Het gaat in deze periode om vijf bezoeken.